

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **T. Y.**, zast. JUDr. Alžbětou Prchalovou, advokátkou, se sídlem Brno, Dřevařská 25, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, pošt. schránka 21/OAM, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 9. 2004, č. j. 24 Az 2199/2003 – 24,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 9. 2003, č. j. OAM-3783/VL-11-HA14-2003, nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně bylo rozhodnuto o tom, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení azylu byly problémy žadatele se soukromými osobami a snaha o legalizaci pobytu na území ČR po udělení správního vyhoštění. Uvedené skutečnosti nepovažoval správní orgán za důvody, které by bylo možno podřadit pod ustanovení § 12 zákona o azylu. Žalovaný neshledal ani podmínky pro udělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu. Po zhodnocení výpovědi žadatele a informací o zemi jeho státní příslušnosti nedospěl k závěru, že by žadatel náležel k osobám ohroženým skutečnými zakládajícími překážky vycestování a jejich existenci tedy neshledal.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal porušení ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb. (dále jen „správní řád“). Vyslovil přesvědčení, že splňuje podmínky pro udělení azylu uvedené v § 12 zákona o azylu, nebo minimálně pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Napadené rozhodnutí považoval za nezákonné, neboť žalovaný tím, že mu neudělil azyl podle § 12 a § 14, ani na něho nevztáhl překážku vycestování, posoudil jeho žádost nesprávně a v důsledku toho vydal vadné rozhodnutí.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 9. 9. 2004, č. j. 24 Az 2199/2003 – 24, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu správního spisu. Konstatoval, že žalobce přijel do České republiky poté, co mu bylo vyhrožováno neznámými osobami, které si najal jeho věřitel z důvodu nesplacení dluhu žalobcem. Uvedl dále, že jednání soukromých osob může být pronásledováním až tehdy, pokud je státní orgány země původu žadatele o azyl vědomě podporují, tolerují či nedokáží zajistit občanům přiměřenou ochranu. Žalobce se však ani nepokusil domáhat se ochrany ze strany státu, přičemž vyhrožování soukromých osob navíc nemělo žádnou souvislost s azylově významnými důvody. Soud uzavřel, že za této situace nelze chování soukromých osob považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, a nelze žalobci mezinárodní ochranu z tohoto důvodu poskytnout. Soud považoval za správný závěr žalovaného o tom, že nebyly zjištěny žádné důvody svědčící pro pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Pochybení správního orgánu neshledal soud ani v dalších výrocích napadeného rozhodnutí, týkajících se ustanovení § 14 a § 91 zákona o azylu. Důvodnými neshledal ani námitky žalobce spočívající v tvrzení, že správní orgán porušil vyjmenovaná ustanovení správního řádu. Dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal včas kasační stížnost žalobce (dále též jen „stěžovatel“), a to z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Namítal, že rozhodující soud vycházel ve svém rozhodnutí ze skutkového stavu zjištěného příslušným správním orgánem. Toto skutkové zjištění však nemá oporu ve spisových materiálech a v některých případech je i v rozporu s nimi. Uvedl, že správní orgán má svým způsobem určitou míru volnosti jak u správního uvážení, tak i u výkladu neurčitých právních pojmů, které zákon o azylu obsahuje. Odpovídající interpretace a aplikace konkrétního zákonného ustanovení je však podmíněna postižením rozdílu mezi oběma uvedenými právními instituty. Správní uvážení se vztahuje na způsob použití zákonem upraveného následku, oproti tomu neurčitý právní pojem se zaměřuje na zjištění skutkového stavu. Toto zjištění pak musí vycházet z objektivně a reálně zjištěných skutečností, a nemůže být nahrazováno předpoklady, domněnkami a úvahami. Tyto reálně neexistující skutečnosti se projevují zejména v hodnocení situace v domovské zemi stěžovatele, v zemi průjezdu, tedy v Polské republice, i v hodnocení osobní situace stěžovatele. Stěžovatel dále uvedl, že správní orgán při svém rozhodování překročil meze správního uvážení i tam, kde nebral v úvahu novelu zákona o pobytu cizinců na území České republiky, účinnou od června 2000. Zřejmě tedy lze rozhodnutí správního orgánu považovat za rozhodnutí rutinní, nevycházející z objektivně zjištěné skutkové podstaty konkrétní věci, a ve svém důsledku pak i překračující meze, které správní orgán při svém uvážení má k dispozici. Vzhledem k tomu, že samotné rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a stalo se rozhodujícím pokladem pro rozsudek napadený kasační stížností, je i rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Navrhoval, aby rozsudek Krajského soudu v Ostravě byl zrušen a věc byla vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. V doplnění kasační stížnosti žádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost, neboť se domníval, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Navrhoval, aby kasační stížnost byla zamítnuta a odkladný účinek nebyl přiznán pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.).

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatel dovolává důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Podle § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo v nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku neshledal.

Z obsahu správního spisu bylo zjištěno, že stěžovatel v žádosti o udělení azylu ze dne 10. 8. 2003 uvedl, že Ukrajinu opustil dne 24. 5. 2003 pro problémy s mafií. Dále uvedl, že chtěl podnikat, a proto si půjčil peníze. Podnikání mu však nevyšlo. Věřitel po něm požadoval peníze, a poté si na stěžovatele najal mafii. Členové mafie mu dvakrát telefonicky vyhrožovali. Stěžovatel se však na policii neobrátil. O azyl požádal proto, že mu bylo uděleno vyhoštění. V protokolu o pohovoru ze dne 5. 9. 2003 tyto skutečnosti stěžovatel blíže rozvedl a znovu potvrdil, že se na policii neobrátil. Při případném návratu do vlasti se obává o svůj život a zdraví.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to přímo od stěžovatele, vycházel jak správní orgán, tak i soud, a jejich závěr o tom, že důvodem pro udělení azylu byly obavy stěžovatele z výhrůžek mafie a snaha o legalizaci pobytu v ČR poté, co mu bylo uděleno vyhoštění, vychází ze skutkové podstaty zjištěné správním orgánem v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že by skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech nebo s nimi byla v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Nejvyšší správní soud neshledal ani to, že by napadené rozhodnutí správního orgánu bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Ostatně stěžovatel v kasační stížnosti neuvádí, v čem konkrétně správní orgán při zjišťování skutkového stavu pochybil, která zjištění neučinil, a případně jaké návrhy na provedení dalších důkazů podává. Pokud jde o situaci v zemi státní příslušnosti stěžovatele, vycházel správní orgán z informací uvedených ve Zprávě MZV USA o stavu lidských práv na Ukrajině za rok 2002, z informace MZV ČR ze dne 26. 7. 2001, č. j. 126113/2001 – LP, z informace MZV ČR ze dne 3. 3. 2003

a ze Zprávy ČTK ze dne 22. 3. 2000. Z těchto zpráv učiněná zjištění uvedl do rozhodnutí, a tato zjištění podrobně hodnotil zejména ve vztahu k výroku o neexistenci překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Ostatně stěžovatel ani neuvádí, z jakých důvodů považuje zjištění o zemi jeho původu a osobní situaci za nedostačující, a proč považuje napadené rozhodnutí správního orgánu za rutinní a nevycházející z objektivně zjištěné skutkové podstaty. Nejvyšší správní soud má naopak za to, že rozhodnutí správního orgánu vychází z objektivně zjištěné skutkové podstaty, již pak zcela odpovídá i správné právní posouzení věci. Nejvyšší správní soud tedy výše uvedenou námitku stěžovatele za důvodnou nepovažuje.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti argumentuje pojmy „správní uvážení“ a „neurčitý právní pojem“. Podle Slovníku českého práva – Madar, Z. a kol., vydaného Linde Praha 2002, 3. vydání, přichází institut správního uvážení (diskrece) v úvahu tehdy, jestliže s existencí určitého skutkového stavu není jednoznačně spojen jediný nutný právní následek. Správní uvážení přitom může podle povahy věci přicházet v úvahu jak v hypotéze, tak v dispozici, a nakonec i v sankci normy správního práva. Normy správního práva v takových případech buďto počítají s tím, že určité rozhodnutí, například povolení, správní orgán vydat může, ale také nemusí, nebo pro vydání určitého rozhodnutí počítají s více jeho možnými variantami. Správní orgán pak v každém takovém případě určuje v mezích daných mu vždy příslušnou normou správního práva konkrétní způsob řešení sám. Institut tzv. neurčitých pojmů představuje jinou formu uvážení, a není tedy správním uvážením ve výše uvedeném smyslu. V tomto případě se jedná o situace, kdy norma správního práva používá výraz, t. j. tzv. neurčitý pojem, který blíže obsahově nevymezuje, a který není blíže obsahově vymezen ani jinými právními normami. Tam, kde správní orgán dospěje k závěru, že v souvislosti s předmětným skutkovým stavem je obsah daného tzv. neurčitého pojmu naplněn, musí dále postupovat způsobem, který pro takovou situaci předpokládá daná norma správního práva. Stěžovatel však v kasační stížnosti neuvádí, v jakém směru překročil správní orgán správní uvážení, a který neurčitý právní pojem nesprávně vyložil. K obecně konstatovaným námitkám stěžovatele se proto nelze blíže vyjádřit.

Nejvyšší správní soud neshledal, že by napadený rozsudek byl nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů nebo pro nesrozumitelnost. Naopak nutno konstatovat, že soud v odůvodnění napadeného rozsudku přehledně popsal, která skutková zjištění považuje za prokázána, a zabýval se podrobně i právním posouzením věci, s nímž se Nejvyšší správní soud zcela ztotožňuje. Nebyla zjištěna ani jiná vada řízení před soudem, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, ostatně takovou vadu stěžovatel ani v kasační stížnosti nenamítal. Nejvyšší správní soud proto ani v této námitce stěžovateli nepřisvědčil.

Pokud stěžovatel namítá, že při posuzování věci nebyla vzata v úvahu novela zákona o pobytu cizinců na území ČR, účinná od června 2001, je třeba uvést, že v řízení o udělení azylu je třeba postupovat podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, a dále podle příslušných ustanovení správního řádu. Byť stěžovatel neuvádí, z jakých důvodů mělo být k zákonu o pobytu cizinců v tomto řízení přihlédnuto, případně podle něho postupováno, je možno v této souvislosti poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu v Brně sp. zn. 5 Azs 37/2003 ze dne 22. 1. 2004, podle něhož je poskytnutí azylu specifickým důvodem pro povolení pobytu na území ČR a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území republiky tak, jak jsou upraveny zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Nejvyšší správní soud se tedy plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným a potažmo i krajským soudem. K výše uvedenému dodává, že smyslem práva azylu je poskytnout žadateli ochranu. Nejde však o ochranu před jakýmkoliv negativními jevy v zemi původu. Nárok na udělení azylu vzniká jen z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Vždy je třeba se zabývat podstatou tvrzených důvodů pro udělení azylu, kterými jsou v případě stěžovatele zejména obavy před jednáním soukromých osob a snaha o legalizaci pobytu v ČR. Tyto důvody však nelze považovat za důvody azylově relevantní.

Nejvyšší správní soud tedy neshledal pochybení v postupu správního orgánu ani Krajského soudu v Ostravě. Námitky stěžovatele ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. důvodnými neshledal.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, a stěžovatel neměl s kasační stížností úspěch.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. října 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu